

37925

030052201

Peronospora in način, kako se je ubranimo.

Bolezen, ki jo imenujemo peronosporo (strupeno roso), nastopa leto za letom bolj opasno in povzroča vinogradnikom ogromno škodo.

Tako je lansko leto posebno na Nemškem, Nižjeavstrijskem, pa tudi pri nas, posebno v enem delu krškega in litijskega okraja, ta bolezen uničila velik del trgatve. Na Nižjeavstrijskem znaša škoda 30 milijonov kron.

Ker so bile trte vkljub doslej navadnemu dvado trikratnemu škropljenju močno napadene, vidimo iz tega, da dvakratno škropljenje ne zadostuje, v mokrih letih, kakor so bila zadnja leta, tudi celo trikratno škropljenje ne. Iz tega sledi, da moramo biti tudi letos jako oprezní in marljivi, da ne bomo zopet trpeli velike škode.

Zaraditega sem se namenil, da v kratkem navedem to, kar je treba o peronospori vedeti in na kaj je treba pri škropljenju trt posebno paziti.

Bistvo bolezni.

Peronospora je goba, ki rase na zelenih delih trte in v njih. Ta goba se pomnožuje po semenu, ki je fino kakor prah, tako da se s prostim očesom ne vidi, in ki ga veščaki imenujejo trös.

Zadnji trosi, ki se jeseni razvijajo, prezimijo v odpadlem, bolnem listju ali grozdju. Spomladi, kadar postane gorko in trta ozeleni, se ti trosi razlete po vinogradu in padajo na trto, predvsem na listje.

1907

Če je list moker, tros na njem skalí in razvije majhno koreninico, ki se zarase v notranji del lista, kjer srkajo koreninice iz njega trtni sok.

Vsled tega list rumeni in se končno posuši. Medtem je koreninica (podgobje) peronospora prerasla že list skoziinskozi ter je napravila na njegovi spodnji strani drevesni kroni podobno vejevje, kjer kmalu zopet izrasejo novi letni trosi. To vejevje se nam vidi kakor soliter, ki se večkrat napravlja na mokrem zidovju. Kadar trosi dozore, letijo po vinogradu in okuzijo mlade, med tem izrasle dele trt.

Peronospora se more razviti na vseh zelenih delih trte, škoduje pa najbolj na listju in na grozdju, ki vsled nje rjavi, se pali in se končno posuši. V zadnjih letih je peronospora posebno na grozdju močno škodila.

Sredstva proti peronospori in njih učinek.

Vsa izdatna sredstva proti peronospori so strupi, ponajveč bakrene soli. Z njimi skušamo zastrupiti kal bolezni. Če namreč trto, preden padejo trosi peronospora na njo, s kako strupeno tekočino, n. pr. z galico, na fino poškopimo, se tekočina posuši in vsa površina dotičnega trtnega dela, n. pr. lista, je prevlečena s tenko plastjo strupene galice. Če pade na tak list tros (seme) peronospora, ne more kaliti, dokler ni na listu tudi voda. Če pa rosa ali dež list zmoči, začne tros v vodi kaliti. Ker se pa obenem v vsaki kaplji vode raztopi tudi nekaj galice, ki je bil z njo list poškopljen, je voda, kjer se nahaja tros peronospora, strupena, in kakorhitro skali, ga galica zastrupi, tako da se ne more zarasti v notranji del lista, marveč usahne.

Če pa ni galice na listu, se kal zarase v list in tam se koreninica (podgobje) peronospora naprej razvija, čeprav list pozneje poškopimo, kajti galica ostane na površju in ne gre v list!

Poleg galice se priporoča tudi azurin, ki je manj zanesljiv kakor galica, v novejšem času pa tudi bakreni octan (acetat) ki je baje zelo izdaten, kajti zadostuje že $\frac{1}{2}\%$ raztopina, vendar so ta sredstva bolj draga kakor galica.

Način škropljenja in naprava škroplilne zmesi.

Iz vsega, kar sem v prejšnjih odstavkih navedel, sledi, da mora biti na trtnih delih, posebno na trtnem listju in grozdju, od zgodnje pomladi do časa, dokler se grozdje ne mehča, vedno zadostna množina galice.

Škropiti je torej treba prvič jako zgodaj in je škropljenje tekom poletja večkrat ponoviti, prvič iz tega vzroka, ker trta vedno rase in se razvija, drugič pa zaradi tega, ker prvotno na list in grozdje škropljeno galico lahko dež spere, posebno hitro seveda v deževnih poletjih, kakor so bila zadnja.

Po izkušnjah se priporoča škropiti v suhih letih najmanj trikrat na leto. Prvo škropljenje naj se vrši kolikor mogoče zgodaj, torej takoj, ko so mladike ped dolge.

Drugo škropljenje naj se zvrši najpozneje dva tedna po prvem, tretje in četrto tri tedne po prejšnjem. V mokrih letih se priporoča škropiti v kratkih presledkih 2 do 3 tednov do konca meseca julija.

Na 100 l vode se vzame 1 kg, največ 1½ kg galice in ravno toliko neugašenega ali pa dvakrat toliko ugašenega apna. Če apna zmanjka, lahko vzamemo namesto njega sodo, in sicer ravno toliko, kolikor galice. Pri napravi zmesi za škropljenje je pa naslednje upoštevati.

Galica in apno (oziroma soda) se raztopi vsaka zase in se šele neposredno pred škropljenjem zlije raztopina apna skozi gosto sito ali platno v raztopino galice, se vse dobro premeša in potem se z rlečim lakmovim popirjem preskusi, ali ni zmes kisla. Če se namreč rdeč lakmov popir pomoči v zmes, mora pomodreti, če ne, je še toliko apna dodati, da nov popirček pokaže modro barvo.

Stara zmes ne učinkuje, kisla zmes opali trto!

Pri napravi zmesi naj se ne rabi železna posoda ali železno orodje, ker železo slabša učinek galice.

Škropljenje naj se vrši, če le mogoče, v tistem, suhem vremenu in ne v najhujši vročini.

Le v najhujši stiski se lahko škropi tudi v mokrem vremenu in se škropljenje ponovi takoj, ko nastane lepo vreme.

Preden pride prvi dež, se mora galica na trti dobro posušiti. Če se to ni zgodilo, je treba škropljenje kolikor mogoče kmalu ponoviti.

Nekaj dni pred škropljenjem je treba trtno mladje privezati.

Pri vsakem škropljenju se mora ne samo listje, ampak tudi grozdje dobro, to se pravi prav na fino poškopiti, in ne z galico oblivati.

Da se to zgodi in da se prihrani draga galica, omisli naj si vsak vinogradnik tako škropilnico, ki galico fino razpršuje. Take škropilnice se dobivajo potom c. kr. kmetijske družbe ali pa potom c. kr. vinarskega nadzorstva po znižani ceni.

Kdor pa hoče grozdje posebno skrbno poškopiti, ta naj si omisli v št. 10. „Kmetovalca“ iz l. 1906. opisani Nechwilov nastavek.

V suho ali na zeleno cepljene trte je treba takoj, ko so odgnale, in večkrat v kratkih presledkih poškopiti.

Prepričan sem, da vsak, kdor se bo ravnal po tukaj navedenih nasvetih, svoj vinograd popolnoma ubrani pred škodo po peronospori.

Ker je v vinorodnih krajih vinogradništvo izmed prvih panog kmetijstva, je pač samoobsebi umevno, da je treba, da nanj gospodar obrne vso svojo skrb in pozornost.

B. Skalický,

c. kr. vinarski nadzornik v Rudolfovem.